

message to Moscow«, men underspiller efter min mening konsekvenserne: at supermagternes gigantiske atomslagstyrker i dag i høj grad er en følge af netop disse beslutninger. Han medgiver, at Kennedys fejl i Vietnam lå i den »hopelessly divided legacy«, han efterlod sig, men understreger samtidig, at der ingen tvivl var om, at præsidenten ville have trukket de militære rådgivere hjem efter sit genvalg i 1964, ligesom han ville have fyret J. Edgar Hoover. Problemet i vurderingen af Kennedys præsidentperiode er jo overhovedet, at den var planlagt til otte år; der var så mange ting, der skulle have været klarret efter november 1964.

Bogens sidste del, om Robert Kennedys forhold til Lyndon Johnson, senatsvalget i New York i 1964, senatstiden og beslutningen om at søge opstilling som præsidentkandidat i 1968, er det, der efter min mening står svagest. Schlesinger skriver utroligt godt, men når fremstillingen bliver for detaljeret, som i forbindelse med beslutningen i 1968, tabes overblikket let. Afgørende er her betoningen af forskellen mellem John og Robert Kennedy. John Kennedy var og blev liberal, mens Robert under indtryk af de voksende sociale spændinger og den utrolige fattigdom, han mødte i store dele af det amerikanske samfund, gradvis radikaliseredes uden dog at ville anfægte sit udgangspunkt. Han blev et splittet menneske: »He wanted to be President, he believed in constitutional democracy, he abhorred violence, he could not have been a revolutionary. Still, something more than conventional politics was required. The process was plainly not working. It was not stopping the escalation of the war. It was not giving the poor a fair break or the minorities an equal opportunity. It was not dealing with rural squalor or urban decay. It appeared to be good only at keeping power arrangements as they were.« Det var en lang vej fra Hyannis Port, men det er også et tema, der næppe lader sig forfølge; dertil fik Robert Kennedy for lidt tid.

Mordet den 5. juni 1968 er ikke med i bogen, hverken tekst- eller billedmæssigt; mordere ns navn nævnes end ikke. En sådan afgrænsning er ikke tilfredsstillende, men den er fuldt forståelig ikke mindst i forhold til Kennedy-familien. Skulle nogen være i tvivl om hvorvidt det er rimeligt at skrive en bog på 1066 sider om en Kennedy, der ikke blev præsident, men blot var justitsminister i lidt over tre år, og senator i knap tre og et halvt, skal enhver tvivl bortmanes: Det er det ubetinget.

Carsten Staur

Doris Kearns: Lyndon Johnson and the American Dream. New York, Harper & Row, 1976. 432 s.

I foråret 1967 blev Doris Kearns fra Harvard University – på daværende tidspunkt mest kendt for en artikel i *New Republic*: »How to remove LBJ in 1968« – som led i sin akademiske videreuddannelse tilknyttet Lyndon B. Johnsons stab i Det hvide Hus. Det blev indledningen til et venskab, til mange og lange samtaler frem til Johnsons død i januar 1973 og til denne biografi.

Bogen bygger først og fremmest på de ordrette stenografiske noter, Kearns tog under samtalerne, der ofte formede sig som monologer fra Johnsons side. Materialet er ganske enestående – og problematisk, hvad forfatteren også diskuterer. For hvad var virkelighed og hvad var fantasi i munden på en mand som, eufemisk udtrykt, altid havde haft »a peculiar relationship with words?« Doris Kearns fremhæver, at hvad en mand som Johnson foretrak at huske »may be even more important to understand than what really happened«. Det løser ikke problemet, og man føler sig undertiden i mindre grad end Doris Kearns overbevist om Johnsons troværdighed. Han har manipuleret til det sidste.

Det mest spændende er så afgjort forsøget på at tegne et portræt af Johnson ved hjælp

af psyko-analytiske metoder og terminologi. Hovedtesen er, at Johnsons liv prægedes af en konflikt mellem »his mother's demands for intellectual achievement and his father's notions of manly pride«. Både i barndommen – hvor Johnson formentlig er meget troværdig i sin skildring – og senere analyseres denne konflikt og dens følger redeligt og med overbevisende sandsynlighed. Personen Lyndon Johnson træder stærkt frem, og man forstår nu i langt højere grad hvor kompliceret, hvor magtfuld og hvor fascinerende, han var. Derfor er der måske ikke noget at sige til, at Doris Kearns tenderer til at overdrive personlighedens betydning i det konkrete historiske forløb.

Diskussionen af Johnsons ansvar for Vietnam-krigen er glimrende. Doris Kearns understreger præsidentens fatale ukendskab til udenrigspolitik, hans faste overbevisning om Vietnam som »a test case for World War III« og hans tiltagende paranoia mellem 1966 og 1968. Billedet af Johnson siddende isoleret i Det hvide Hus med lutter ja-sigere omkring sig er skræmmende.

Doris Kearns går stort set uden om en række mindre flatterende forhold: De berømte 87 stemmers flertal ved senatsvalget i Texas i 1948, Johnsons økonomiske forhold og hans forbindelse med olie-industrien, men det er småting. Bogens styrke er først og fremmest det vellykkede forsøg på »applied psychoanalysis«.

Carsten Staur

Benito Scocozza: Danmark i den internationale klassekamp. København, Forlaget Oktober, 1978. 314 s. 65 kr.

Forf. betegnes på omslaget som lektor i historie ved Københavns Universitet, men det er snarere i sin egenskab af formand for det Peking-loyale Kommunistisk Arbejderparti, han har skrevet denne bog. Det hedder i indledningen, at det har været hensigten at give et overblik over samspillet mellem udviklingen ude i verden og udviklingen i Danmark, for uden en sikker orientering i den globale udvikling vil man miste orienteringen i den danske klassekamp (s. 9-10).

Denne sikre orientering finder forf. ikke overraskende hos den senest tilkomne kinesiske ledelse, hvis synspunkter på den internationale politik uden forbehold accepteres som 'korrekte'. Bogens synspunkter er nemlig – som forf. gør opmærksom på i konklusionen – baseret på Kommunistisk Arbejderpartis principprogram, og dette program er igen inspireret af de kinesiske kommunisters kritik af især Sovjetunionen, herunder påstanden om »kapitalismens genrejsning« i dette land, som derved er blevet forvandlet til en imperialistisk supermagt, der truer folkene i verden (s. 289 ff.).

Det afgørende i den internationale politik (»hovedmodsigelsen i verden«) er ifølge de kinesiske kommunister modsætningen mellem de to supermagter USA og Sovjetunionen på den ene side og arbejderklassen, folkene og de undertrykte nationer på den anden side. Sovjetunionen er imidlertid den farligste af de to supermagter. Heroverfor står Den tredje verden som den betydeligste anti-imperialistiske kraft, og imellem disse to lejre befinder sig nogle mellemstore og små kapitalistiske lande, bl. a. Danmark. Disse sidste er »i betydeligt omfang« udsat for dobbeltudbytning og dobbeltundertrykkelse, dels fra deres egne borgerskabers side, dels fra supermagtsborgerskabernes side (s. 213 f.).

Forf.s ukritiske accept af de skiftende kinesiske ledelsers politiske strategi gælder også Kinas varme støtte til bestræbelserne på at danne et forenet Vesteuropa inklusive et fælleseuropæisk forsvar. På den anden side skal »arbejderklassen og folkene« fravriste borgerskabet dets positioner i NATO og EF, for kun arbejderklassen og folket kan for alvor forsvare bl. a. den danske nations uafhængighed. Målet er »en statsmagt, baseret på et folk i våben« (s. 297).